

DÉLVIDEK

ZOMBOR, 1942. november 18.
Csihás Benő u. 3. II. évfolyam, 260. szám.

Főszerkesztő:
Illés Sándor

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő
Levél cím: Zombor, p. f. 54. Tel. 207. Csekk. 74.050

Részleges mozgósítás Spanyolországban

Libiában, Agedábia vidékén nagy német-olasz páncélos erők gyülekeznek és a csata ujboli fellángolása várható — A tengely tuniszi partraszállása alapjaiban változtatta meg az afrikai helyzetet — Göbbels: Európa el van zárva minden ellenséges partraszállási kísérlet elől — Laval lesz Pétain utóda

Berlini megállapítás szerint a tengelycsapatok tuniszi partraszállása teljesen új helyzetet teremtett Afrikában, s ennek kihatásai jelentősen éreztetik hatásukat már a közeljövőben is.

A harctéri

helyzetben az utóbbi 24 órában nem állott be légyeges változás. Az angolcsászkok által megszállt francia gyarmatokon már jórészt megszűnt az ellenállás, a tuniszi helyzetről pedig nagyon szűkszavú jelentések érkeznek. Rommel hadserege folytatja hadmozdulatait nyugat felé. Mint a Német Távirati Iroda mutatja, a Der-nától nyugatra vezető tengerparti ut szerpentin kanyargóit teljesen felrobantották a visszavonuló német csapatok, s ezzel lényegesen meglasztították az ellenség előnyomulását. A tengely légierei Libiában folytatják az ellenséges oszlopok bombázását és napról-napra fokozzák az ellenség veszteségeit. Rámutat a német jelentés arra is, hogy Montgomery brit főparancsnok most már több mint 800 kilométerre távolodott el ellátási bázisaitól és ennek következtében olyan utánpótlási nehézségekkel küzd, amelyek érzékenyen éreztetik hatásukat. A német légi-erők hajtóanyag hiánya miatt teljesen leállt gépkocsioszlopokra bukkantak, amelyek mozdulatlanágukkal kiváló célpontot képeznek a német repülőgépek számára.

A német sajtó még mindig sok kommentárt fűz az északafrikai angolcsászok partraszálláshoz. A Völkscher Beobachter szerint ez a vállalkozás jellegzetesen angol gondolat, noha Churchill igyekszik a kezdeményezést áthárítani Rooseveltre. Churchill számtalanszor hangoztatta azon elvét, hogy a háborút a Földközítengeren kell megnyerni. Az afrikai helyzet ugyan még nem alakult ki, bizonyos azonban, hogy az ellenség elszámította magát. Rommel hadseregét nem sikerült két tűz közé fogni és megsemmisíteni, s az oráni partraszállás nem befolyásolhatta a libiai helyzetet. Ezzel szemben a tengely a délfrancia partvidék, Korzika és Tunisz megszállásával rendkívül fontos hadászati támaszpontokat szerzett és a földközítengeri tengerzár erősebbé tette mint valaha. Bizertával a legerősebb földközítengeri támaszpont került a német-olasz csapatok kezére. Az angol-amerikai manőver önműködően vonzotta magához a német tengerelállt-

járokot, Japán viszont a maga részéről figyelmeztette Amerikát, hogy a második arcvonala a Csendes óceánon van. A tengely nem becsüli le az ellenség erejét, de tisztában van a maga erejével is.

Több német esti lap arra mutat rá, hogy az angolcsászok fővárosokban kezd lelohadni az a lelkesedés, amelyet a szenzációsan talált „győzelmi” jelentések váltottak ki, és érezhető

a kijózanodás

folyamata. A Berliner Nachtausgabe szerint Churchill és Roosevelt azt hitte, hogy három nap alatt az angolcsászok hatalma alá gyűrheti egész Francia-afrikát. Most a vállalkozás 10-ik napja után sem történt ez meg, ami jórészt a németek megelőzték az amerikaiakat és keresztülhúzták az ellenség számításait. A Lokalanzeiger szerint az angolcsászok a remények egéből visszahullottak a valóság józanságába.

A Stefani iroda jelentése szerint a tengely afrikai ellenrendszabályai széles területen bontakoznak ki és az ellenségnek alkalma lesz meggyőződni azon állítása valótlanágáról, hogy a német-olasz erők meggyengültek. Az angolcsászok öröme korai volt és a tengely lépései most gondolkodóba ejtik őket.

A francia sajtó szintén behatóan foglalkozik az afrikai helyzettel. A La France Socialist azt írja, hogy az angolcsászokot a francia gyarmatbirodalom megrohanásával a hódítás és gazdasági megszállás vágya vezette. Amerika és Anglia annyira eladósodott a háború eddigi során, hogy az ellenségeskedések befejezése után a két kormány olyan csóddal állhat ki népe elé, amilyenre még nem volt példa. Afrika megrohanásával egy egész birodalommal akarta Churchill és Roosevelt viszszerkezni népének a gazdagság illuzióját. Az ellenség azonban ujból tévedett. Francia-Afrika nem tartoz-

hat soha sem máshoz, mint Európához.

A Bud. Ért. jelentése szerint a svájci sajtó azt írja, hogy Libiában Agedábia és El Agheila között nagy német-olasz páncélos erők

gyülekeznek

és arra számítanak, hogy ezen a területen ujjab nagy harcokra kerül sor.

Itt említjük meg, hogy a német sajtó a genfi népszövetség által 1935 november 18-án Olaszország ellen megszavazott szankciók évfordulója alakalmából nagy cikkekben méltatja Olaszország akkori magatartását és megállapítja, hogy a szankciók megszavazásának napja a tengely születésének a dátuma. A Duce kemény elszántsággal megtörte az ellenségnek ezt a szegyetlenes fegyverét. A háború is tulajdonképpen erre a népszövetségi döntésre vezethető vissza, s a háborúnak az indító oka Anglia önzése. Anglia sohasem akart megtérni maga mellett önértékes népeket.

Japán

részről részletes jelentést adtak ki a legutóbbi tengeri csata eredményéről. A jelentés közli, hogy a Guadalcanal sziget előtt lezajlott csatának a végső eredménye a következő: A japánok elsüllyesztettek 8 amerikai cirkálót, 4 vagy 5 rombolót és egy szállító hajót, súlyosan megrongáltak 3 cirkálót, 3—4 rombolót és három szállító hajót, kevésbé súlyosan megrongáltak 2 csata hajót, 73 ellenséges repülőgépet pedig lelőttek. Japán vesztesége 1 elsüllyesztett csatahajó, 1 cirkáló és 3 romboló. Megrongálódott 1 japán cirkáló és 7 szállító hajó. 41 japán repülőgép elveszett.

A japánok augusztus 7-e és november 14-e között a Salamon szigetek körül lezajlott tengeri csatákban összesen 79 ellenséges hadi- és szállító hajót süllyesztettek el, 34-et pedig megrongáltak. 860 amerikai repülőgép elpusztult.

Híradószolgálatosok javítják a vonalat.

Ára 10 fillér.

Részleges mozgósítás Spanyolországban

Madrid, november 18.
A Német Távirati Iroda jelentése szerint Franco tábornok felhatalmazta a három fegyvernem miniszterét, hogy részleges mozgósítást hajtsanak végre annak érdekében, hogy a hadsereg, haditengerészet és légierők létszámát a háborús létszámra emeljék. Szükség szerint behívhatják szolgálatra a tartalékosokat és nyugdíjasokat is.

A rendelet indokolása szerint a háboru megközelítette Spanyolország határait és az országnak a háborun kívül való maradása, független sorsát és egysége megköveteli az erős hadsereget.

Spanyol-Marokkóba utazott a X. hadtest parancsnoka

Madrid, november 18.
Jage tábornok, a X. hadtest parancsnoka Madridból Spanyolmarokkóba utazott. A tábornokot ünnepélyesen búcsúztatták Madridban és beszédet maga a hadügyminiszter mondott.

827 olasz repülőgép vett részt az angol-szász hajók elleni támadásban

Róma, november 18.
A Stefani olasz híroroda illetékes katonai helyről nyert adatok alapján közli, hogy az északafrikai angol-szász partraszállással kapcsolatban az ellenséges hajók ellen 827 olasz gépet vetettek harcba. Az olasz repülőgépek elsüllyesztettek két cirkálót, két torpedórombolót

és négy kereskedelmi hajót, 1 repülőgépanyahajót, 2 cirkálót, 1 rombolót és hat kereskedelmi hajót pedig megrongáltak. Ehhez hozzá kell adni azokat az eredményeket, amelyeket a német légierők, valamint a német és olasz buvárhajók értek el. A vállalkozásokról csak 16 olasz gép nem tért vissza.

Ellentétek Churchill és Roosevelt között Darlan miatt

Róma, november 18.
A Stefani olasz híroroda értesülései szerint az északafrikai fejlemények kapcsán mélyreható ellentétek támadtak az angol és amerikai kormány között. Amíg Rooseveltt az események előterébe helyezte Darlan személyét,

addig Anglia nem látja szívesen a pártító francia tengerenagyot. Churchill De Gaulle pártján van. Rooseveltt Darlan mellett. Még bonyolultabbá teszi a helyzetet, hogy a pártító Giraud tábornok hívei viszont ellenségei úgy Darlannak mint De Gaulle-nak.

Szovjet kémkedés Svédországban

Stockholm, november 18.
A Német Távirati Iroda jelentése szerint a svéd sajtó egy része szóvá teszi, milyen nagyarányú kommunista aknamunka és kémkedés folyik Svédország területén. A szovjet kémek gyanúsán érdeklődnek a svéd viszonyok iránt és a svéd kommunisták elősegítik őket a hírszerzésben. Mindannyan ahol munkások vannak,

nagyarányú kommunista agitáció folyik. Ugyanígy a hadseregben és haditengerészetben is. A svéd hajók elsüllyesztését is a kémkedés munkájával hozzák összefüggésbe, de sok szabotázs cselekmény is előfordul. A Nya Dagligt Allehandan szigorubb büntetéseket követel a kémkedés megtorlására.

Laval lesz Pétain utóda

Vichy, november 18.
Pétain marsall, francia államfő annakidején Darlan tengerenagyot jelölte ki utódjául. Mint az Interim értesül, most szó van arról, hogy Laval kormányelnököt teszik meg Pétain marsall utódjául.

külgügyminisztérium jelentését, mely szerint Portugália tiltakozást jelentett be az angol és amerikai kormányoknál azért, mert angol-szász repülőgépek behatoltak Portugália légterébe és ezzel megsértették semlegességét.

PORTUGÁLIA TILTAKOZOTT LONDONBAN ÉS WASHINGTONBAN

Liszabon, november 18.
A Német Távirati Iroda közli a portugál

SZIRIÁBAN LÁZASAN VÁSÁROLNAK INGATLANT A ZSIDÓK

Ankara, november 18.
A Stefani iroda értesülése szerint a sziriai hatóságok rendeletet bocsátottak ki, amelynek

TURUL FILMSZÍNHÁZ

TELEFON: 323

Gyombát—Csütörtök

KADÉTSZERELEM

Főszereplők:

Hildvéghy Valéria, Maklár Zoltán
Rajnay Gábor, Juhász Józse

Pótműsor: magyar és olasz híradó.

értelmében idegenek nem vásárolhatnak ingatlant az ország területén. A rendelet kiadását az a körülmény tette szükségessé, hogy a beszélt zsidók lázas ingatlanvásárlásba kezdtek, mert félnek pénzüik elértéktelenedésétől. Palesztinában már korábban érvénybe léptettek hasonló célú rendeleteket.

DARLAN TOVÁBBRA IS PÉTAINEVÉVEL TAKAROZIK

Tanger, november 18.
Darlan tengerenagy nem veszi tudomásul Pétain tábornagy intézkedését, amellyel megfosztotta rangjától és tisztségétől és továbbra is a francia államfő nevében hozza intézkedéseit, hogy ezzel félrevezesse a bizonytalanságban lévő afrikai franciákat.

A rabati rádióban kiadott felhívását is Pétain nevében adta ki Darlan és fontos kinevezéseket eszközölt.

ELESETT EGY AMERIKAI ELLENTENGER-NAGY A SALAMON SZIGETEK KORULI CSATÁBAN

Amszterdam, november 18.
Az angol hírszolgálat jelentése szerint Norman Scott amerikai ellentengernagy, az egyik hadihajó parancsnoka, a hajó legénységének jó részével együtt életét veszítette a Salamon szigetek körül lezajlott csatában.

„Amerika óriási feladatok előtt áll”

Amszterdam, november 18.
A Német Távirati Iroda angol jelentés nyomán idéz Rooseveltt tegnapi rádióbeszédéből. Az amerikai elnök szerint a népek meg kell értenie, hogy hadviselési okokból bizonyos tényekről bizonyos ideig még nem adnak ki jelentéseket, nehogy ezeket az ellenség saját javára használja fel. Hangsúlyozta, hogy Amerika óriási feladatok előtt áll. Foglalkozott a Salamon szigetek körül lezajlott csatával és igyekezett úgy beállítani a csatát, mintha az Amerika győzelmével végződött volna, beismerte azonban, hogy bizonyos veszteségek vannak. Rooseveltt szerint mindenkinek meg kell értenie, hogy a legnagyobb áldozatokat kell hozni a háborúért és amíg a háboru tart, nem foglalkozhatik a kormány gazdasági és szociális kérdésekkel.

Ebéd a romokon

Göbbels:

Küzdünk és győzünk!

Az európai szárazföld el van zárva minden ellenséges partraszállási kísérlet elől – A Szovjet haderejét annyira szét kell zuzni, hogy ne jelenthessen többé fenyegetést

Berlin, november 18.

Göbbels dr. birodalmi propagandaminiszter nagy beszédet mondott Duisburgban. Beszédében általános képet festett a háborus helyzetről és kiemelte azokat az egyedül álló győzelmeket, amelyeket a német fegyverek a háboru során elértek. A keleti arcvonalon folyó harcokkal kapcsolatban leszögezte, hogy a Szovjet haderejét annyira szét kell zuzni, hogy a bolsevizmus többé ne jelenthessen fenyegetést Európa számára.

Átérve az afrikai helyzet ismertetésére leszögezte, hogy az angolszászok a dieppei kudarc óta tisztában vannak azzal, hogy Európában nem állíthatják fel a második arcvonalat. Ezért a legkisebb ellenállás utját keresték és Afrikában szálltak partra, hogy a győzelemnek legalább a látszatát kelthessék. A németek bizakodással tekintenek a jövő fejlemények elé. Pillanatnyilag csak az ellenséges tevékenység látszik, a tengely folyamatban lévő vállalkozása még nem mutatkozik meg teljes egészében. Annyit már láthat a világ, hogy a tengely tengeralattjárói és légierei súlyos csapást mértek az ellenség inváziós flottájára.

A továbbiakban rávilágított arra a miniszter, milyen lényeges az eltérés Churchillnek a második arcvonallal kapcsolatos és Sztalinnek tett ígéretei és a valóság között, és emelt hangon leszögezte le, hogy az európai szárazföld el van zárva minden ellenséges partraszállási kísérlet elől.

Közben a tengeri háboru teljes erővel folyik és a német tengeralattjárók kiszélesítették tevékenységüket egészen a Csendes óceánig. Szeptemberben 1 millió tonna hajóteret vesztett az ellenség, októberben pedig, amikor az időjárási viszonyok a legsúlyosabbak voltak, ennek ellenére 750.000 tonna ellenséges hajóteret küldtek a tenger fenekére a német tengeralattjárók. Novemberben, bár még csak a hónap közepétáján tartunk, máris meghaladja az ellenség vesztesége az októberit. Angliában tehát teljesen indokolt az aggodalom a hajótervesztések miatt.

Mint hogy a háborut Európára átvinni nem tudja, az ellenség tehetetlenségében a német polgári lakosság ellen intéz légitámadásokat. Németország ez alatt összpontosítja minden erejét, a német polgári lakosság pedig hősiességgel viseli a támadásokat.

Az európai tengely sikereivel egyidőben Japán a legsúlyosabb csapásokat méri az ellenségre, amely területek és nyersanyagok terén pótolhatatlan veszteségeket szenvedett.

Beszéde befejező részében párhuzamot vont a miniszter az 1917-es helyzet és a mai állapotok között és leszögezte, hogy Németország ellátása egyre jobb, a hadianyag termelés pedig állandóan fokozódik. Az ellenség nem hagyott kétséget az iránt, milyen sorsot szán a német néprek, ha győz. Németország erre így adja meg a választ: Küzdünk és győzünk.

Német hadijelentés

Berlin, november 18.

A vezér főhadiszállás szerdai hadijelentése közli, hogy a német csapatok Tuapszétől északkeletre hegyi tereken körülrzárt ellenséges harci csoportot morzsoltak fel. Alagir vidékén szövetséges csapatok visszavetették az ellenséget a hegyek közé. A német csapatok elhárították az ellenséges támadásokat és egy bolsevista erőcsoporthat felmorzsolása során 300 foglyot ejtettek és jelentős hadianyagot zsákmányoltak. A Káspi tengeren elsüllyesztettek három szovjet hajót.

Afrikában a tengely pántélos hadserege kemény utóvéd harcokat vívott az ellenség páncélosaival és több angol felderítő páncélosot megsemmisített. A német légi-erők ismételten bombázták Bone kikötői berendezéseit és üzemanyagraktárait, valamint Algir repülőterét. Tunisz felett légi harcban 5 amerikai és 3 német repülőgép veszett el.

Az ellenséges légi-erők az atlanti partokon megtámadták egy várost. A polgári lakosságnak veszteségei vannak. Három ellenséges gépet lelőtt a légvédelem.

Szép eredménnyel végződött a 9-ik zombori légvédelmi tanfolyam is

A Légóltalmi Liga zombori csoportja IX. tanfolyamának záróvizsgáját kedden este 6 órakor tartották meg a Széchenyi köruti tanítóképzőben. A tanfolyam hallgatói, névszerint: Scheurer Gáspár, Karcher Margit, Loógó Károly, Szabó Sándor, Heiszler János, Jozsics Nővő, Nebojsza Sándor, Bergmann Fábán, Enczinger Albertné, Tallós Ferenc, Kovacsics Dusan, Sztojacsics Miklós, Muzsik Béla, Pécskai József, Entzmann Károly, Schmitzer Ferenc, öz. Betyin Istvánné, Feller Dénesné, Angeli Jakab, Szabó Júlia, id. Dózsa Máté, Batik György, Tucakov Radivoj, Kolarich Ágoston, Gráf István, Vass Márton, Reffle Jakab, Flamann Béláné, Martin Jánosné, Budimcsevics Sándorné, Kirschner Jánosné, öz. Novák Vitóné, Jurisits István, Pletikoszits Márkné, Listyevits Györgyné, öz. Ráics Ferencné, Grisgruber Ferenc, Bauer Fülöp, Csuvadits Viktória, Kovács Gábor.

Uveges Mihály, Szeewald Flóriánné, Mero István, Jung Mátyás, ifj. Kohut Péter, Nébl Jakabné, Marganits Dániel, Obuskovics Uros, Ispánovits János, Szankovics József, Huck Stefánia, Walet Kamilné, Horn Mihály, Szalai János, Dorotits Antal, Horváth István, Halász Ferenc, Hipich Jánosné, Grabinszki Jenő, Schmidt Károly, Vizi Sándor sikeresen tették le a vizsgát. A tanfolyamot vezette Gróf Imre gimnáziumi tanár, előadók voltak Halmi Miklós, Görbe Imréné, dr. Fehér Jolán, Lakatos Tihamér és Kovács Géza gimnáziumi tanárok. A vizsgáztató bizottság tagjai voltak: Lukács Ferencné a LL zombori csoportjának titkárnője, Jónák Ernő tűzoltófőparancsnok, Ámon János rendőrfőfelügyelő és dr. Müller János a zombori Vöröskereszt elnöke. Vizsga után dr. Müller János kiosztotta a bizonyítványokat.

Két napig fogvatartotta a tettenért tolvajt egy nemesmillitici gazdálkodó

Személyes szabadság megsértése miatt 500 pengő pénzbüntetésre ítélték

A zombori törvényszék Winter-Köcs dr. hármastanácsa Vidákovich József 45 éves nemesmillitici földbirtokos és bérese Petrés ellen személyes szabadság megsértése címén indított eljárást. Vidá-

kovich és Petrés ez év júliusában egy este a szállása gyümölcsösében megverték Földi Gusztáv nemesmillitici lakost, majd a tanyán egy kamrába zárták és két napig fogva tartották.

Vidákovich József védekezésében elmondta, hogy hosszú időn át ismeretlen tettes napról-napra dézsmálta a gyümölcsösét. Egy este megbeszéltek a béressel, hogy meglesik a gyümölcsösvajt és elfogják. Nem sokáig vártak leshelyükön, amikor beugrott a gyümölcsösbe Földi Gusztáv, akit tetten érése után alaposan el is vertek. A kamrába azért zárták be Földit, hogy még azzal is büntessék a gyümölcslopásért. A bíróság a gazdálkodót 500 pengő, a bérest pedig 5 napi átváltoztatható 50 pengő pénzbüntetésre ítélte jogerősen.

Őrszállási volt rendőr és villanszerelő a bíróság előtt

A zombori törvényszék Winter-Köcs dr. hármastanácsa szerdán délelőtt tartotta meg főtárgyalását Illés Péter 41 éves őrszállási volt községi rendőr és Szabó János villanszerelő, bűnügyében. A királyi ügyész Illés Péter ellen hivatali sikkasztás miatt emelt vádat, Szabó ellen pedig orgazdaságért. Augusztus 18-án, amikor még Illés rendőri szolgálatot teljesített, a fogdában elhelyezett s bűnjelként ottartott kérekpárról leszerelte a gumikat, több alkatrészét kicseréltette. Szabó Jánossal, aki aztán megvette a leszerelt gumikat és alkatrészeket, Illés Péter nem tagadta a bűncselekményt, de azzal védekezett, hogy az egész ügyet rosszakarói mérgecsináltak el, akik nem jó szemmel nézték, hogy rendőrvezetői állásra pályázzon.

A tanúk kihallgatása után a bíróság még néhány tanu kihallgatását rendelte el a bizonyítási eljárás kiegészítésében és a tárgyalást elnapolta.

Sorozás Erdélyben

Két esztendő telt el azóta, hogy Keletmagyarország és Erdély egy része visszatért az anyaországhoz. Ez alatt az idő alatt Erdély és a Székelyföld fiatalága ismételtelen tanujelét adta izzó és mély hazafiaságának, amikor példát mutató lelkesedéssel jelentkezett és résztvett a sorozásokon, hogy eleget tegyen legelső hazafiai kötelességének.

A visszacsatolás óta most harmadszor soroznak Erdélyben és az ifjuság lelkesedése most még nagyobb mint az előző sorozások alkalmával volt. A régi hagyományokat, a magyar szokásokat felújítva ünnepélyt avatják a sorozás napját, amikor is a legények vágató szekereken felpántlikázott lovakkal, nemzeti színű zászlók alatt énekelve, dalolva vonulnak a falubíró vezetésével a városba a sorozóbizottság vezetésével. De nemcsak számunkra jelent ez ünnepet, hanem ünnep a sorozás napja a falu számára is, amelynek apraja-nagyja kíséri a sorköteles legényeket az országzászló elé, ahol szekerre szállnak. Este pedig a falu népe nagy ünnepséggel várja a besorozott legényeket vissza. Szól a zene és késő éjszakáig ropják a táncot a fiatalok.

Székelyudvarhelyen a vármegyeházán tartották a sorozást. A kis székely városka utcáin már kora reggel feltűntek a Hargita alján meghúzódó kis falvakbéli és a környező községekből sorozásra érkező legények szekerei és a vármegyeház előtti téren végigzugott az ének »Horthy Miklós katonája leszek, legszebb katonája«. A vármegyeház előtt szekerekről leugrálva példás rendben vonulnak a legények a sorozóbizottság elé. Tartásuk büszke és szemükben a lelkesedés lángja lobog. Amikor a sorozás után az országzászló előtt esküre emelik kezüket, szavukban az öröm igéje zeng: »Megvédjük hazánkat minden ellenség ellen«.

Zombor hatvan évvel ezelőtt

Tallózás a „Bácska” elsárgult lapjain

A város jövő évi költésévetése

Zombor sz. kir. város jövő évi bevétele	117.802 fr 31 kr
Kiadása	178.086 fr 60 kr
Eszerint a hiány	60.284 fr 29 kr

A kiadási többletet okozza a városi nagyteremnek jó 3000 frttal előirányzott átalakítása és kidiszítése, a szegényház egyik 3000 frtos részletének törlesztése, végül a világításnak a petróleum árszökkenése s a lámpák szaporodása miatti feldrágulása (évi átlag lesz 6960 frt.).

Miután pótlékkal terhelhető adó éppen 200.000 frt van, ennél fogva ezután 60.000 frtot kivétve esik valamivel több, mint 30% közzadó.

A hideg numerusokkal nem sokat lehet okoskodni.

Eppen a különbség, az erkölcsi család (általán, város) költségvetése közt, hogy: míg a privát ember annyit költhet csak amennyit bevesz, addig a környezet által befolyásolt erkölcsi család annyit köteles bevenni, amennyire szüksége van.

De ezen az állásponton mozogva is találunk törteni valót.

Ez: a nagyterem disztítésére szánt több mint 3000 frt.

Minek az?

Szükséges? Nem. Hát hasznos? Még ugy se.

Szegény város még olyan házzal mint a zombori még soká beérheti.

És ki s mikor használja azt a nagy termet?

Közgyűlésre — amekkor a városatyák buzgalma — nagy a kis terem is. Közélokra ha tán eddig kellett, ezután már nem fog kelleni, mikor kaszinó, színház, vadászklub, vármegye, kör: mind állítottak vagy állítanak dísztermeket.

Azt az összeget szó nélkül el is kell hagyni jobb időkre.

A kétféjű sasos szobor

Zombor csodabogarái között nem utolsó az a kétféjűsasos szobor, mely a Hrabovszky—Sztirilits bolt bejárata, illetőleg a kincstári ügyészség átellenében meredezik. Miután valószínű, hogy a kétféjűsasok csakugy mint a hétfejű sárkányok, s más ilyen már is ritka állatok, kivesszünk az alkotmányos Magyarország-nak immár rajtuk kedvezőtlen klímája alatt: Megmentjük ezen korahagyott emlékek feliratait azon időre, mely csodálkozni fog tudni, hogy Magyarország alkotmányos életének 16-ik évében még mindig létezett nyilvános téren ilyen csodabogár. Az egyik oldalon ez van írva: Hic situs est limes fundi claustralis ab ipso

Caesare donati catholico populo.

Stephanus Esztergamy, hoc nobis sindicus anno Sumptibus e propriis stuxerat istud opus.

Ez vernákula stílusban azt szignifikálja: Itt a határa azon zárda teleknek, melyet maga a császár ajándékozott a katolikus hitközségnek. Ezt az elmékszobrot Esztergamy István azon évbeni egyházi pénztáros, saját költségén emeltette. (Hogy ferblizte volna el!) A másik oldal ezen feliratot viseli:

Pyramis hic, Francisce, tuc surrexit honori,

Parva licet meritis sint monumenta tuis.

Hic faciem tantum civis finxere fideles,

Ast animum regis pectore, corde gerunt.

Ennek translációja pedig imígy kapiskálándó: Ez a szobor jólehet csekély emléke a te érdemeidnek, a te tiszteletedre keletkezett ó Ferenc császár. Ide csak képszobrodat másolták le hűséges polgáraid, de szellemedet keblükben, szívükben őrzik.

Szerb barát a postafőnök?

Igen éles hangú interpellációt kaptunk előkelő kézből a helybéli postafőnök ellen intézve, azért mert legutóbb egyszerre négy: Nikolits, Jeressovits, Hay, Sztirilits és Hrabovszky cégek négyen folyamodtak bélyegárulási jogért csak az első kettő kapta azt meg, daccára, hogy Nikolits és Jeressovits szomszédok, holott pl. a

Sztirilits és Rabovszky üzletben csakugyan nagyon el kelne a levélbélyegárulás, mert a város jó nagy része, amellet jut a postára. A felszólaló azért, mert mindkét elől nevezett kereskedő szerb, szerb házi politikát imputál a postafőnök urnak Mi sem hisszük ugyan, hogy

egy magyar k. tisztviselő ily részrehajló menni, de azt igazán szeretnők a köz. kényelem érdekében tudni, micsoda fontos okok szólnak a két szomszédos szerb kereskedő javára a Hrabovszky és Sztirilits cég ellen.

(„Bácska” 1882. évi 46. számból.)

Ahogy ők harcolnak...

(Honvéd haditudósító század.)

Hogy milyen harcmodorral próbálkozik a vörös hadvezetés a szövetségesek arcvonalának áttörésére irányuló igyekezetében, az kintünk abból a néhány markáns példából, amely a magyar arcvonalszakaszon és a hozzá közelebb eső német védőállások előtt megtörtént.

Közelfelderítőink hiába vizsgálták a Don kanyargós felületét, hidat seholsem észleltek. Mégis gyanú volt, hogy az innenső part mocsaraiban egyre nagyobb a mozgolódás és napról napra több az orosz vörös katoná.

Az éjjeli őrszemeket és figyelőket külön fokozott figyelemre hívták fel, megkettőzték az egyes figyelőhelyek között járó harcjárőrök számát. Végre sikerült felfedezni a nagy titkot! Egy pillanatig el is csodálkoztak derék honvédeink. Mi az? A muszkák vizen járnak? Nem, ők sem földöntuli lények, mert amikor rájuk pusztáltak, hanyatt-homlok buktak a víz alá.

A vörösök, az amugy sem nagyon mély Donban, a víz szintje alatt hidat függesztettek fel a két part között. Szabályos függőhid volt. A repülők felülről így semmit sem láthattak s a földiek sem vehették észre, hogy valamelyik ködös hajnalon a járhatatlan területre mégis befészkelte magát egy orosz előőrs, amely a hid rögzítéséről gondoskodott. Ezen a vizalatti hidon éjjelenként egész csapatok jöttek át fegyverrel, teljes felszereléssel, amelyet fejük fölé tartva hoztak magukkal. Még mielőtt azonban kifejezetten ütőképessé vált volna az orosz erő, nehéz küzdelemben sikerült elvenni ezen a szakaszon a kedvüket a további próbálkozástól.

De elképzelhetetlenül megvetendő módszerekhez is folyamodnak a vörösök, amikor látják, hogy támadásuk eredménytelen maradt. Magyarul kiálló katonákat küldenek maguk előtt, akiknek állandóan azt kell kiabálniok:

— Ne löjtek! Mi is magyarok vagyunk!

Egyéb fogásaik közül is hadd álljon itt egy-néhány:

Ahol kedvezett a terep, ott a bolsevisták harcokocsikat is áthoztak magukkal. Ezt akkor teheték meg meg, amikor a magyar és német csapatok még nem mindenütt érték el a Don vizét. Sok páncélos maradt azonban ezen a parton a vörös visszavonulás alkalmával is. Ezeket a nagy torlóásban már volt elég idejük átmenteni a tulsó partra. Egyrésze szétlőve hevert az utak mellett az átjáróhoz nem messze a mezőkön vagy a partszegélyen, ahol mind jobban belesüppedtek a puha talajba.

Most azután, ahogy a kommunisták ellen-támadásaik során a helyenként pillanatnyilag kezükbe került partsávon ilyen elhagyott orosz harcokocsikat, páncélosokat találtak, az első éjjel nagy gyorsasággal kiásták ezek alól a földet. Ilymódon a harcokocsi teljes terjedelmével belesüllyedt a földbe, egészen az ágyutornyáig. Így a legjobb, legmodernebb páncélos erőddé vált tele löszrel, ennivalóval, úgy, hogy aki benne helyétfoglalt, mást sem kellett egész nap tennie, mint lőni... Ilyenkor csak a zuhanóbombázók telitalálata, vagy páncélvadászaink kiváló célzótudománya tehette őket ártalmatlanná.

Az egyik hajnalon a völgy hosszában húzódó kis Don menti falu házaiban békésen aludta fáradt álmát az odavezényelt kerékpáros alakulat. Akkor még a Don felénk eső sárterületében benn voltak a muszkák és a kifüstölésüket egy-két nap mulva tervezték. Az őrség a falu szélén éberrel figyelte a lapos bujzöld mezőt, a távolabbi, vízmentén nőtt fűzest.

Egyszer az egyik helyen mozgolódás támadt, félhangos beszéd törte ketté a vizes hajnal halálós csendjét. Husz, harminc főből álló orosz fogolycsapat közeledett oldalról a falu felé... Több ór vezette őket. Az elől tartózkodó őrségünk gyanútlanul átengedte a fogolykülönítményt, annál is inkább, mert az egyik fogoly-

kat kísérő „magyar katona” folyékonyan beszélt magyarul. Amikor a faluba beértek, egy hirtelen jeladásra a „fogoly-társaság” szétret-bent, az ingük alá kötött géppisztoly előkerült és az álmából ébredező magyar legénységet szállásain lepték meg. Ugyanakkor támadni kezdett a szovjet arcvonalban álló katonaság is a falu ellen.

Kellemetlen percek következtek. Kerékpárosainknak azonban helyén volt a szívük. Szilaj dühvel rontottak az ellenségre. Elől a támadást gyorsan visszaverték, a faluba befészkelődött „fogoly oroszok” azonban veszélyesen lövöldöztek a géppisztolyaikkal. Nehezen lehetett őket előpiszkálni a pincékből, padlásokról. A kézigránát sok helyen segített... Délre ismét csend lett a faluban. Az ebédet már vidám tréfálkozás közben költötték el kerékpáros honvédeink.

A következő szomorú történet akkor játszódott le, amikor még nem volt ismeretes a magyar egyenruhához hasonló ruhában történő hadicselek sorozata s az oroszok még nagyobb erővel támadták éjjelről-éjjelre az egyik zászlóaljunk harcörletéhez tartozó védővonalat.

Alkonyodott a nap már, de a vörösök lakadatlanul vezették vonalaink ellen az egyik rohamot a másik után. Reggel óta folyt ez a véres küzdelem az oroszokra nézve nagyon súlyos véráldozattal. A zászlóaljunk erősítést kért. Kapott is. Ugy látszott, hogy az ütököt még az éjsötétjében is folytatódni fog. Gyalogságunk minden tagja oroszán módjára küzdött.

Hirtelen a domb oldalán végig nyújtózó buzatáblából egy nagyobb csoport magyar katona bukkant elő. A zászlóalj parancsnoka éppen arra rohant, amikor a hátrafelé igyekvő katonák eléje toppantak.

Rájukkialtott:

— Emberek! Nem ott van az ellenség! Forduljanak meg azonnal!

Tovább nem beszélhetett a meglepetéstől... Az ő katonái fegyvert fognak rá? Ellene lázadnak? Nem! Lehetetlen! Ezeket ő nem ismeri! A kezükben orosz mintájú géppisztoly van... Azal a jellegzetes kerek tárral... Uristen! Oroszok magyar egyenruhában! A vonalaink mögött!...

— Ellenség! Tartalék, ide!

Az orosz támadás akkor ismét vérbefulladt. A vörösök hamissága mérhetetlen haragra gerjesztette a mieinket. Egy muszka sem menekült vissza a többiekhez...

Csontó Menyhért, haditudósító.

Rendezik a bácskai szerb kulturintézmények ügyét

Az ujvidéki Nova Posta vasárnapi számában a következőket írja: Popovics L. Mí lánt, a bácskai szerbek képviselőjét dr. Kállay Miklós miniszterelnök pénteken, november 13-án a külügyminisztériumban lévő dolgozószobájában kihallgatáson fogadta. Popovics képviselő ez alkalommal újólag szóváltette az ujvidéki szerb Matica és a többi magyarországi szerb kulturális intézmények engedélyezésének a kérdését. Ez alkalommal megvitatták a görögkeleti szerb egyházi vagyonok ügyét is. Kállay miniszterelnök ígéretet tett, hogy a kérdéseket rövidesen rendezni fogja. A kihallgatás során Popovics képviselőnek sikerült elérni, hogy a mult világháború szerb önkéntesei, akik bácskai születésűek és bácskai illetőségűek is van és a szerb önkéntes hadtestben szolgáltak, továbbra is megtarthassák önkéntes parcelláikat és azokat nem fogják bántani.

Fontos kormányintézkedések várhatók e héten

Budapestről jelentik: A legrövidebb időn belül, valószínűleg már ezen a héten fontos kormányintézkedésekre kerül sor.

Szász Lajos közellátásügyi miniszter sárbogárdi beszédében jelezte, hogy a legközelebb kiadandó közellátási intézkedések elsősorban a termelők lelkiismeretére apellálnak. Ebből politikai körökben azt következtetik, hogy a közellátásügyi miniszter a részletek tekintetében a közeljövőben, még ezen a héten konkrét bejelentéseket tesz. Szász Lajos sárbogárdi beszéde után Jurgsek Béla államtitkárral együtt megjelent Kállay Miklós miniszterelnöknél és hárman hosszabb tanácskozást folytattak. Valószínű, hogy azokat az intézkedéseket, amelyeket Szász Lajos közellátásügyi miniszter bejelentett, a legrövidebb időn belül életbe is léptetik a termelésbeszolgáltatás terén.

A zsidó munkaszolgálatosok ügye is napirendre került. A honvédelmi miniszter csütör-

tökön mutatkozik be miniszteri minőségében a parlamentben, ekkor szólal fel első ízben a Ház plénuma előtt. Ebből politikai körökben azt következtetik, hogy nagybacsoni Nagy Vilmos miniszter költségvetési beszéde során tájékoztatja az ország nyilvánosságát arról is, milyen módon szabályozzák a zsidó munkaszolgálatosok ügyét, amely kérdés megoldását tudvalevőleg Kállay Miklós miniszterelnök bejelentette a MÉP pártértekezletén tartott beszédében; egyúttal bejelenti pontosan, kik lesznek azok, akiknek a körét ez a rendelkezés érinti.

Természetesen politikai körökben rendkívül nagy érdeklődés előzi meg ezeket az időszaki kormányintézkedéseket, amelyekre még a héten sor kerül. A költségvetésnek a parlamentben folyó vitáját a jövő héten fejezik be és azután áttérnek a felhatalmazási javaslat tárgyalására.

Lényegesen emelik a hadisegélyt, új alapokra helyezik a zsidók munkaszolgálatát

A Budapesti Értesítő jelentése szerint politikai körökben a legnagyobb érdeklődés előzi meg Kállay Miklós miniszterelnök beszédét, amelyet a képviselőház és felsőház külügyi bizottságában mond el. Kállay miniszterelnök az időszaki politikai kérdéseket világítja meg.

A hétfői minisztertanácson, mint beavatott nyelről közlik, nagyfontosságú kormányintézkedéseket fogadott el a kormány. A honvédelmet érintő kérdésekben hozandó intézkedéseket valószínűleg a honvédelmi tárca költségvetése során ismerteti a honvédelmi miniszter.

A Bud. Ért. szerint új hadisegélyezési intézkedések lépnek életbe. Lényegesen emelik a ha-

disegélyt, újból szabályozzák a hadigondozási kérdéseket és szociális szempontból nagyfontosságú újításokat vezetnek be.

A zsidók munkaszolgálatát is teljesen új alapokon rendezik. Az új rendszer szerint korosztályonként hívják be a zsidókat és munkaszolgálatra a 18—48 éveseket kötelezik. Hir szerint most legfiatalabb 10 korosztály behívására kerül sor.

Pénteken a miniszterelnökségi tárca költségvetését tárgyalja a Ház. Ezen az ülésen Kállay miniszterelnök beszédét mond, amely elé politikai körökben nagy várakozással tekintenek.

Üzenet a késő utókor számára

A tatározás során 174 és 59 éves emléklapok kerültek elő a zombori plébánia templom tornyából — Tegnap új emléklapot helyeztek a régiek mellé, amely a mai kor üzenete az utókornak

Már hosszabb idő óta tatározási munkákat végeznek a zombori római katolikus templomnál. A munkák kiterjednek a toronyra is. A keresztes gómból két régi írás került elő. Az egyiket 1768-ban a másikat 1883-ban helyezték el, mint üzenetet a késő utókornak. Az első, 174 éves emléke latinnyelvű, és azt a templom felépítése idején helyezték el a torony gómbjében. 115 év múlva, 1883 június 17-én a renoválás során került elő első ízben ez az okmány, akkor visszahelyezték és egy másik okmányt helyeztek mellé. Ugyanakkor a „Bácska” című lap közölte a latin okmány magyar fordítását. A fordítást tartalmazó lap most szintén előkerült.

159 évvel ezelőtt . . .

Kivonatosa a „Bácska” eredeti helyesírásával a következőkben közöljük az emléklap tartalmát:

„Az üdvösség visszaszerzésének 1768-ik évében június 12-én XIII. Kelemen pápa, Szent Péter kulcsostója, dicsően uralkodó II. József, Isten kegyelméből felséges császáruk és győzhetetlen anyja Mária Terézia, Magyarország királynéja, gróf Batthyán József kalocsai bácsi érsek, nemes Bácsmegeye főispánja és a magas hétszemélyes tábla bírja s ülnöke idejében. A következő nemes és előkelő urak jelenlétében: Tekintetes és Nagyságos Várbói Kruspér Pál, ő csász. kir. Felsőházi s magas kincstári udvarnak tanácsosa s bácsmegeyei tiszai és bélyei javainak igazgatója; ugy ennek neje, Anna aszszonyság és gyermekei: Antal, Pál, Anna, Klára, Erzsébet; továbbá Kereskeny Károly, bácsi uradalmi ügyész, Petróczy István kamarai gondnok (provisor), Fux Xav. Simon pénztáros, Hiltz György, ellenőr, Gaál György gabonataros, Készmárky Pál, Tomasy Antal, Hölbling Ferdinánd zombori igazgatósági irodatisztek; Nagy István

syndicus és helyettese Szontay József. A tekintetes tanács akkori tagjai: Markovics József bíró, Parcsetch Miklós, Parcsetch Márton, Bokorovich Márk, Rebény András, Kekezovich Márton, Csóka István jegyző, Parcsetch Ignác aljegyző, Kánya Mátyás sekrestyés. Továbbá jelen vannak: Tek. Meneczkovich Antal, Mattarich Antal urak; nemkülönb: ntiszt. Lukich ker. János, főmegyei papa és a megyei canonica visitatio jegyzője. Ezen Kapisztrán Jánosról nevezett provincia kormányzó: Pater Spacierer Jakab provinciális, Zébics Benedek, Kusztosz Provinciae definitorok, Pécsi Imre, Velikánocich János, Seidl Lajos, Peier Inocentius, Hegedűs Tádé, quardian alatt a hivek kegyes adakozásából építetett ez a torony a teljes Szentháromság tiszteletére. Ezután felsorolja az emléklap a rendház tagjait:

Üzenet 1883-ból

1883-ban új emléklapot helyeztek a régi mellé. Ez az emléklap nem csak az akkori egyházi és világi vezetőket sorolja fel, hanem közli a népszámlálási adatokat, a fontos élelmiszerárakat és a megélhetési viszonyokat is és így betekintést enged az akkori helyzetbe.

Az emléklap tartalmát kivonatosaan ideiktatjuk:

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Kinek üdvözö születése után 1883. évi június 17-én szenteltetett fel egész ünnepelességgel megváltásunk e szent jelvénye főtisztelendő Fejér Gyula apát és zombori plébános ur által, nagyontisztelendő Holecskay János, Eihorn Ferencz és Batori János s Vojnits Dániel áldozár urak segédlete mellett.

Ezidőszakra a katolikus világegyház két-százmilliót meghaladó hiveinek legfőbb pásztora XIII. Leó szentséges atyánk, a kétésztöven-

kilencedik pápa, Magyarország apostoli királya: Dicsőségesen uralkodó I. Ferenc József Ofelésege. Kalocsa és Bács törvényesen egyesült egyházmegyék érseke: Főmagasságu és főtisztelendő dr. Haynald Lajos, a szent római egyháznak az angyalokról nevezett római boldogságos Szűz Mária címével áldozár bíbornoka.

Felsorolja ezután Magyarország kormányának tagjait. Miniszterelnök Tisza Kálmán volt. A város tisztikarát és az egyházi képviselőket. A főispán Sándor Béla, a polgármester Hoffman Mihály volt abban az időben a római katolikus egyházközség elnöke ugyancsak Hoffman.

A népszámlálási adatok: Magyar 5077, német 2.672, tót 33, oláh 5, rutén 9, illyr 5115, szerb 10.567, egyéb hazai ajku 31, külföldi ajku 67, még nemtud beszélni 1.117. Felekezet szerint: római katolikus 12.932, görög kat. 21, görögkeleti szerb 10.567, ágostai 205, helvét 267, unitárius 3, zsidó 637, egyéb 61.

A fontosabb cikkek ára: buza 7.30—10.20 forint, árpa hat forint 20 krajcár, zab 6—6.20 forint, kukorica 6, burgonya hat, szimliszt 22, zsemlyelisz 18, kenyérlisz 14 forint métermázsánként. Bor 24—32, pálinka 50 krajcár, egy métermázsas fa 3 forint 30 krajcár, szappan 44 krajcár, marhahús 54, bányahús 60, sertésbús 54 szalonna és disznózsir 80, vöröshagyma 10, cukor 12 krajcár kilonként. Napszám: férfi ellátással 1 forint, ellátás nélkül forint 20 krajcár, nő 60—80, gyermek 30—50 krajcár.

1942 üzen

Kedden délután hat órakor Sztolisits István polgármester helyettes, dr. Vlah Ferenc városi főjegyző, Basler István városi főmérnök, Dzinics István hitközségi tisztviselő, Herceg János író, az emlékirat megszerkesztője és Illés Sándor a Délvidék főszerkesztője jelenlétében helyezte el Stoffner Márton adminisztrátor egy vaskazettába azt az emlékiratot, amely a mai helyzetet vázolja és amely a mai kor üzenete az utókor számára. A Herceg János által összeállított emlékirat felsorolja a mai egyházi és világi vezetőket, és helyzetképet rajzol a mai háborus korról.

Az újból aranyozott keresztet és gömböt szerdán délelőtt tíz órakor huzzák fel a toronyra.

Az emlékirat mellé valamennyi forgalomban lévő fém pénzdarabunkból helyeztek el egy-egy darabot a kazettában.

A zombori kir. törvényszék.

P. 3014/5. szám.
1942.

HIRDETMÉNY.

A zombori kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Hehn Antalné sz. Schmidt Éva szilbereki lakos részéről az 1911. I. tc. 748. §-a alapján előterjesztett kérelem folyán az állítólag 1941. évi március hó 24. napján Philadelphában (U. S. A.) elhunyt Hehn Antal volt szilbereki lakos holtaknyilváníttása iránt az eljárást a mai napon megindította és az eltűnt részére ügygondnokul dr. Krämer Ádám zombori ügyvédet rendelte ki.

Az eltűnt az 1905. évben Szilbereken született, szülei: Hehn Vilmos és Schmidt Krisztina, házastársa: Schmidt Éva, legutolsó ismert foglalkozása: bognár.

Felhívja a kir. törvényszék az eltűnt és mindazokat, akiknek az eltűnt életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot az eltűnt életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az eltűntnek életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság az eltűntet a jelen hirdetésménynek a Budapesti Közlönyben történt beiktatását követő naptól számított 3 hónap letelte után bíróság holtak fogja nyilvánítani.

Zombor, 1942. évi november hó 10. napján.
Dr. Prodánovics s. k.,
kir. tszéki bíró.
A kiadmány hitelűl:
Miháljovits s. k.,
s. h. tisztv.

Készül a Délvidék naptára. A Délvidék szerkesztősége az idén is kiadja naptárát. A szép naptár rövidesen elkészül és minden városban és községekben kapható lesz. Mivel a papírhiány miatt csak korlátozott példányszámban jelenik meg a naptár, ajánlatos már most előjegyeztetni kiadóhivatalkunkban, vagy a lapárusnál.

Hírek:

OTTI KÖRZETI ORVOSA: felsőváros dr. Szabó Endre, Flórián utca 8, második és harmadik körzet orvosa dr. Ripp Miklós, Deák Ferenc krt. 15. **ÜGYELETES VÁROSI ORVOS:** Dr. Kuczi János, Csihás Benő utca 12. Telefon: 96. — **ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR:** Szt. Erzsébet, Kossuth Lajos utca.

Kinevezték Ujverbász és környéke Ipartestületének segédvizsgáztató bizottságát. Dr. Cseh János járási főszolgabíró kinevezte Ujverbász és környéke Ipartestületének segédvizsgáztató bizottságát és azoknak élére a következő vezetőséget jelölte ki: Elnök: Klein Mihály, Ujverbász, alelnökök: Kürst Fülöp, Överbász, Buzder János, Ujverbász és Schmidt Márton, Kis-kér. Az új bizottsági tagok előtt sikerrel letették a segédvizsgát Petvina Iván Kovács, Straub András szövő, Gerhardt Konrad költő és Pelyák István mészáros.

Halászlátí főiskola Norvégiában. A norvég halászlók évi gyűlésén élénk tárgyalások folytak a halászlátí tanpótlás kiképzésének kérdéséről. Ugyanis az apáról-fiúra szálló halászlátí tudomány a mai modern kor követelményeinek föbbe nem felel meg. Így tehát a fiatal halász nemzedék is szakszerű kiképzést és iskoláztatást igényel. Az első cél, melyet a norvég halászlók kitűztek, halászlátí szakiskolák felállítására, a további terv pedig egy halászlátí főiskola felállítása Bergenben.

A Léggótlami Liga helyi csoportja ezúton hívja fel tagjai figyelmét, hogy tagsági díjat kizárólag fényképpel ellátott L. L. tagsági igazolvánnyal és nyugtakönyvvel rendelkező pénzbeszedő jogosult felvenni. Mindenki más, aki a fentiekkel nem rendelkezik és mégis kéri a tagdíjat, szélhámos. Tanácsos a legközelebbi rendőrnek átadni.

Módosította alapszabályait a nemesmiliticsi Hitelszövetkezet. Az ötven éve fennálló nemesmiliticsi Hitelszövetkezet, amely Knézy István vezetése alatt áldásos tevékenységet fejt ki a községben, módosította alapszabályait. A Hitelszövetkezetnek 500 részvényese van.

SZEGEDEN A „ROYAL” SZÁLLÓ
tisztá, csendes, olcsó!

A nemesmiliticsi asszonyok a szegényekért. A Katolikus Missziós Társulat Asszonyszövetsége vásárt rendezett a szegények megsegítésére, özv. Vidákovich Jenőné védnöksége alatt. Kénzy Márta elnök, özvegy Fónagy Istvánné ügyvezető elnök és Zsulyevits Ferencné titkár vezetésével a tagok értékes dolgokat készítettek és ezeket bocsájtották áruba. A befolyt pénzből a szegényeket támogatják. A vásár bevételéből ezer pengőt teszt ki.

Nemesmiliticsi küldöttség a főispánnál. Nemesmiliticsről, a Kisgazdakör tagjai küldöttségileg keresték fel dr. Deák Leó főispánt, akinek kérvényt nyújtottak át a tengeri beszolgáltatásának csökkentése ügyében. A főispán megígérte a kérelem méltányos elintézését.

A kenderkóró ára. A kenderkóró legmagasabb termelői árát, mint ismeretes, mázsáankint 22 pengőben állapították meg. A közellátásügyi miniszter most megjelent kiegészítő rendelete értelmében a szeptember 12-ig a helyi szokások alapján I. o. kenderkóró gyanánt átadott, illetőleg a feldolgozóipar által felvett tételekből I/a. o. kenderkórónak kell minősíteni a visszafoglalt Délvidéken termelt árunál a kenderkóró 80, az ország egyéb területén termelt árunál pedig a kenderkóró 35 százalékát.

Kulturdélután Adán. DMKSz adai fiókjára kulturdélutánt rendezett és ez alkalommal Gere Vince plébános mondott beszédet, majd Ercsei Sarolta polgári iskolai tanárnő a nemzet összetartó erejének fokozásáról, s annak jelentőségéről beszélt. Végül Bális Máté iskolaigazgató ismertette a népművelési tanfolyam programját.

A közjóléti szövetkezetek jövővi munkatere. Kádár Levente belügyi államtitkár az Országos Szociális Feltüggyelőség ügyvezető elnöke november 19-én kezdődő háromnapos értekezletre hívta össze a közjóléti szövetkezeti igazgatókat és a törvényhatóságok, valamint a megyei városok közjóléti előadóit. Az Országos Népi és Családvédelmi Alap minden évben egyre szélesebb körben terjeszti ki áldásos tevékenységét. Amíg 1942. évben 80 millió pengő, addig a következő évben már 100 millió pengő áll a nép- és családvédelmi tevékenység rendelkezésére. A háromnapos értekezlet felöleli a közjóléti szövetkezetek jövő évi munkatervét és az ezzel kapcsolatosan a múltban felmerült problémákat.

De Gaulle leánya apáca lesz. (Róma) A Messaggero értesülése szerint De Gaulle tábornok 18 éves leánya elhatározta, hogy kolostorba vonul. Elhatározását a napokban közölte barátnőivel.

Hatalmas tűz pusztított egy brazil városban. A Német Távirati Iroda értesülése szerint Estrella brazil városban hatalmas tűzvész pusztított. A katonai lőtér épületei, a vitorlázó repülőtér berendezései és a szomszédos üzenek a láng martalékává váltak.

A debreceni diákok ingyen szántják fel a hadbavonultak, a hadiárvak és hadiözvegyek földjét. Debrecen, ahonnan a diákkaptár gondolata is elindult, újból nagyjelentőségű kezdeményezéssel vonja magára a figyelmet. A debreceni diákok ugyanis bérszántó szövetkezetet alakítottak 16.000 pengős tőkével, traktort szereztek be és elhatározták, hogy a hadbavonultak, a hadiözvegyek és hadiárvak földjét teljesen díjmentesen szántják fel. A példa méltó a követésre.

Sok az árdragító a topolyai járásban. Dr. Szücs Andor járásbírósi elnök, a szabadkai törvényszék uszorabírójának Topolyán működő egyesbírája minden héten egész sor árdragítási ügyben hoz ítéletet. Legutóbb a következőket ítélte el: Ozsvár Vilmos csantavéri lakos az árdadarát 70 fillérért árusította, 100 pengő pénzbüntetésre és 50 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére ítélték. — Szalai Ferenc bácsjózseffalvi lakos a csantavéri hetipiacon 32 pengőért árulta a csöves tengerit, 100 pengőre ítélték és elrendelték a bűnjelként lefoglalt 577 kg. csöves tengeri elkobzását. — Janovics György bácskertesi lakos a bácskossuthfalvai piacon 50 fillérért árusította a vöröshagyma kilóját és ezért 40 pengőre ítélték. — Földvári Ferenc székytornyosi lakos a csantavéri hetipiacon 25 pengőért árulta a csöves tengerit és ezért 150 pengő pénzbüntetésre és 150 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére ítélték. — Pintér Istvánné szül. Kelemen Ilona csantavéri lakos a háziszappan kilóját 4 pengőért árusította, 100 pengő pénzbüntetésre és a bűnjelként lefoglalt 10 kg. szappan elkobzására ítélték. Valamennyi ítélet jogerős.

Páger Antalt tiszteletbeli tanítónak avatják. A Tanítóképzőintézet Tanárok Országos Egyesülete a budapesti Fery Orszkár uccai tanítóképző intézetben ünnepélyes ülést tartott, s arra meghívta Páger Antalt, mint a »Harmincadik« című film főszereplőjét és Kerecsendi Kiss Mártont, a film szerzőjét. Az egyesület elnöke, Padányi Frank Antal dr. előadást tartott a filmről és kifejtette, hogy az igen nagymértékben segíti elő a magyar tanítóság megbecsülését, s emeli tekintélyét a társadalomban. A film rendkívül jó hatással volt a tanítóképzőintézet növendékeire. Az egyesület nevében meleg szavakkal üdvözölte Páger Antalt és munkáját elismerésül tiszteletbeli tanítónak avatta. A megjelent tanárok, tanítók és diákok melegen és hosszan ünnepelték a színészt és az író.

ZENE

Zombori művész is résztvett a pécsi Angster gyár hangversenyén

A 75 éves fennállását ünneplő Angster Orgonagyár, a Pécs-egyházmegyei Cecilia Egyesülettel karöltve rendezte meg kétnapos ünnepség sorozatát, mely eseményekben gazdag keretben folyt le. A templomokban megtartott orgona-hangversenyek voltak az ünnepség fénypontjai. Míg a belvárosi plébánia-templom orgonáját szóltatták meg országos híru orgonaművészek: Antos Kálmár a szegedi Fogadalmi templom kitünu orgonistája, Puskó Zoltán budapesti, Fodor Kálmán győri és Szalay Lajos egri orgonaművészek. Kedden a Jezsuiták Jézus háve templomában a világhíru Schmidthauer Lajos budapesti orgonaművész, Várhelyi Antal, a Mátyás templom orgonistája és Kiss János zeneiskola-igazgató-orgonaművész működtek közre nagysikerrel. A pécsi lapok meleg méltatással hozzák az orgonaművészek kitünu teljesítményét. A Délvidéket képviselő Kiss Jánosról a következő kritika jelent meg: Kiss János zombori orgonaművész Boellmann Tokkátáját és Franck Cézár a molli Koralfantáziáját választotta játékművészetének bemutatására. Az utóbbiban különösen érvényesült tudása, mely mély átérzéssel és nagyszeru technikával párosult, színsen, változatosan regisztrált, szépen vezet az uralkodó szólamokat a kíséret szövevényei gazdagságában. Bárdos Lajos zeneművészeti-főiskolai tanár egyházzenei szemináriumot tartott a pécsi középiskolai növendékek részére, melynek szintén óriási sikere volt.

A Levente zenekar hangversenye Bajmokon. December 6-án a Kormányzó Ur névünnepe nagyszabásu hangversenyt rendez a Levente zenekar. Magyar népdal-egyvelegek, részletek Bánk-bán-ból, egy Wágnert nyitány kerülnek előadásra. A levente csoport műkedvelő gárdája egy háromfelvonásos színdarabot ad elő. Az előadás iránt a közönségben nagy az érdeklődés.

A Női Tábor műsoros délutánja Bajmokon. Hegedüs Lénárd esperes plébános védnöksége alatt a Női Tábor műsoros délutánt rendez, amelynek tiszta jövedelméből szeretetsomagokat készítenek.

Csütörtökön kisgyűlés, pénteken közgyűlés. Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága pénteken, november 20-án tartja kisgyűlését Deák Leó dr. főispán elnöklésével. Ezt megelőzően, csütörtökön kisgyűlést tartanak. A közgyűlés tárgysorozatán hat pont szerepel, a pót-tárgysorozatban azonban 353 pont van.

Levente temetés Bajmokon. Mándits Márk a levente zenekar egyik tagja 17 éves korában elhunyt. Utolsó útjára három száz levente kísérté ki, a 36 tagból álló leventezenekar gyászindulójának hangjai mellett. A háznál Toplok István, a levente zenekar karnagya a temetőben pedig Szamosi János, levente parancsnok bucsúztatta el.

Barátságból kiűtötték három fogát és eltörték állkapcsát. Nagy Sándor Bajmok közismert verekedője, akinek verekedés során már egyik szemét is kiűtötték, testvére fiával, Peics Józseffel a Papp féle vendéglőben tréfából kezdett verekedni. A dolog azonban komolyra fordult, mert Peics kiütötte Nagynak három fogát és eltörte állkapcsát. Nagyt a szabadkai kórház szállították.

Agyonütötte a villanyáram a lovat. Bajmokról jelentik: Hegedüs Lénárt esperes plébános kocsisa a tanyáról hajtott be, amikor közvetlen a plébánia kapuja előtt, a ló rálépett a leszakadt villanydróra. Az áram azonnal megölte.

SPORT

Még három fordulót játszanak az NB csapatok

Szeged az őszi szezonban az első helyezett

A X. forduló nem hozott nagyobb meglepetéseket, győztek azok a csapatok, melyek győzelme várható volt. Kétséges kimenetelű volt a Bajai TISE—Zombori SE mérkőzés, hol tekintettel arra, hogy a zombori csapat saját pályáján játszott, neki volt több esélye a győzelemre.

Ez a forduló a bajnoki táblázaton sem hozott lényegesebb változásokat. Az első 5 helyen a helyzet egyelőre maradt a múlt heti, azzal, hogy egyes csapatok erősebben megvetették lábukat mostani helyükön, s a pontarány ez első 5 helyezett között nagyobb lett.

Az Ujszegedi TC 17 ponttal ugylátszik bebiztosította az őszi idényre az első helyet. 2 ponttal van neki több mint a második és harmadik helyzetnek, s a hátra maradt három mérkőzés közül, habár kettőt játszik idegenben, nem sok kilátás van arra, hogy pontot veszítsen, mert hisszük, hogy ellenfeleinek (Szentese, Mezőkovácsháza, Bácsalmás) sikerül majd pontot nyerni ettől az igazán jó formában lévő csapattól. S ha meg véletlenül el is veszít még 2 pontot (amit nem hisszük), a vissza maradt két konkurensé BTISE és Temerini TC ha meg is nyerik az összes hátralévő 6 pontot, tekintettel az UTC nagyszerű gól arányára, mégis megtartaná az első helyet, ha csak nem szenved katasztrófális vereséget, amire igazán nagyon kevés kilátás van.

A Bajai TISE szintén megtartotta a második helyét 15 ponttal. Ennek a csapatnak még két mérkőzése maradt hátra, a Szabadkai Sporttal Baján és a Makói AK-ai Makón. A Szabadkai Sportot Baján biztosan lefogja győzni, de győzhet Makón is, ami azonban nem a legbiztosabb. Ha mind a két mérkőzést megnyeri 19 ponttal az első helyre, mint már említettük, nem nagyon kerülhet, viszont a második hely sincs bebiztosítva, mert a Temerini TC-nek, melynek szintén 15 pontja van, még három mérkőzése van hátra, tehát több esélye van arra, hogy negyedik helyre kerüljön, habár nem biztos még a TTC sem abban, hogy megnyeri az összes hátralévő mérkőzéseket, s ha négy pontot akar még szerezni, akkor is nagyon bele kell fektetnie a játékba. Hátra maradt ellenfelei: a Bácska, melyet Szabadkán nem lehet könnyen legyőzni, s Mezőkovácsházára sem mehet el azzal, hogy biztosan hazahozza a két pontot. Otthon csak egy mérkőzést játszik még a Szentese MÁV-ai, ez a mérkőzés a hátra maradt három közül még a legkönnyebb, de előre nem lehet ezt a két pontot sem elkönyvelni.

A Szabadkai »Bácska« habár vasárnap súlyos vereséget szenvedett Szegeden, megtartotta negyedik helyét és egyelőre nem fenyegeti veszély, hogy lejjebb kerüljön, de arra sincs sok kilátása, hogy feljebb kerüljön. Most 13 pontja van, s tekintettel arra, hogy a hátralévő három mérkőzés közül ugyan kettőt játszik saját pályáján — a Temerini TC és a Zombori SE ellen — biztosra mégsem veheti mind a két mérkőzést, az UVAK ellen meg Ujvidéken játszik, s tekintettel arra, hogy az UVAK most nagyon feljavult, ez a mérkőzés is nehéz lesz. Viszont ha mind a három mérkőzést megnyeri, javíthat még a mostani helyzeten.

A Zombori SE is megtartotta 5 helyét, habár vasárnap két értékes pontot veszített. 11 ponttal nem bírja megtartani mostani helyét, mert az utána következő négy csapatnak 10—10 pontja van, s valószínűleg szereznek még pontot, s így a Sportba nem tesz szert még legalább 2—3 ponttal, melyet az őszi idényt rosszabb

helyen befejezni. Pont szerzésre azonban nem sok kilátása van. Mind a három viszont maradt mérkőzése nehéz, s ezek közül kettőt idegen pályán a Bezdáni SE és a »Bácska« ellen. Otthon viszont a MOVE Zombori TK-ai játszik, mely mérkőzés szintén nagyon nehéz lesz — talán a legnehezebb a hátra maradt három közül. A Sport csapata azonban a játékosok tudását tekintetbe véve, s ha a szerencse sem hagyja el őket, nyerhet még mérkőzést, s akkor megtarthatja eddigi jó helyezését.

A Makói csapat vasárnap nagy győzelmével a 8 helyről a 6-ra került fel 10 ponttal, mivel jobb gólaránya van a többi három csapatnál melyeknek szintén 10 pontjuk van. A makói csapat az utóbbi mérkőzéseken javuló formát mutatott, s ha így folytatja, még jobb helyre is kerülhet. Igaz a hátra maradt mérkőzései nehezek, s csak egyet a Bajai TISE-vel játszik saját pályán, a második két mérkőzést Békéscsaba és Bezdánban játsza, s így nehezen fog pontokat szerezni.

Az Ujvidéki VAK a 6 helyről a 7 helyre volt kénytelen lemenni, mivel gyengébb gólaránya van mint a Makói AK-nak. Mind a három mérkőzése, ami hátra maradt nehéz. Zomborban játszik a MOVE—ZTK-val, Szentesen és a Bácskával otthon. Nehéz lesz még pontokat szerezni, habár nincs kizárva.

A Békéscsabai MÁV-nak is 10 pontja van, a 9 helyről a 6-ra került. Ennek a csapatnak még 2 mérkőzése maradt hátra, de mind a kettőt saját otthonában játszik — Makó és Bácsalmás ellen — s így valószínűleg fog még pontot szerezni, tehát jóval javíthat még mostani helyzetén.

A Bezdáni SE habár Ujvidéken 1 pontot szerzett, mégis kénytelen volt a 7 helyről a 9-re menni a négy csapat közül melyeknek 10 pontjuk van az ő gólaránya a leggyengébb. Hátra maradt ellenfelei a ZSE, MOVE Szabadkai SE és Makó. Ezek közül a ZSE-vel és a Szabadkai Sporttal játszik otthon, s csak Makó ellen kell idegen pályán játszania, tehát biztosan fog még pontokat szerezni.

Mezőkovácsháza habár vasárnap érte el eddigi legszebb győzelmét, megmaradt a 10 helyen. Csak egy mérkőzést a Temerini TC ellen játszik otthon, míg a másik két mérkőzést Szegeden és Bácsalmáson fogja lejátszani. Kevés kilátása van arra, hogy pontokat szerezzen.

A MOVE Zombori TK veresége, dacára a 12-ről a 11 helyre került. Mind a három hátralévő mérkőzését otthon játsza az UVAK, ZSE és a Szabadkai Sport ellen, s így még sokat javíthat mostani helyzetén.

A Bácsalmási MOVE a 11 helyről a 12-re került. Játsszik még Mezőkovácsházával és Ujszegeddel otthon és Bácsalmáson. Kevés kilátása van arra, hogy feljebb kerüljön.

A Szentese MÁV megtartotta 13 helyét. Hátra maradt ellenfelei közül Ujszegeddel és az UVAK-al otthon játszik, míg a TTC-vel Temerinben. Nem sok kilátása van pontokra.

A MOVE Szabadkai Sport is megtartotta utolsó helyét és tekintettel a hátralévő mérkőzéseire nem sok kilátása van arra, hogy az utolsó helytől megszabaduljon. Csak egy mérkőzést játszik otthon a Bezdáni SE ellen, a másik két mérkőzés közül egyet játszik Zomborban a MOVE ZTK ellen, egyet meg Baján a TISE ellen.

A X. fordulóban csak a Bajai TISE és Békéscsaba nyertek idegen pályán, a többiek saját pályájukon győztek. Ebben a

fordulóban is csak 1 eldöntetlen mérkőzés volt Ujvidéken az UVAK és BSE között. Összesen 33 gól esett (hárommal több mint a múlt vasárnap) 24 gólt adtak a győztesek ötöt a legyőzöttek, míg 4 gólt az eldöntetlen mérkőzésekre esett.

Lesről indult vélemény a vasárnap sportjáról

Egy mérkőzés megnyerése sok minden fő- és mellékkörülmény szerencsés fordulataiból tevődik össze. És az elvesztésben egy egész szerencsétlenség sorozat lehet fel, melyeket utólag több-kevesebb meggyőződéssel hangoztatott kifogás követ.

Most egy olyan körülménnyel akarunk számolni és esetleg végleg leszámolni, ami eddig közömbös volt, senki számára nem volt fontos, esett, ahogy Puffant és ez: a rendezés.

Vasárnap iskolapéldáját láttuk a rendezéssel való nemtörődőségeknek, amiért a saját pálya előnnyel induló ZSE-nek nagy árat kellett fizetnie: A két pontot. Mert fel sem tételezzük a nagyrabecsült vezetőségétől, hogy ezt a pályát, ha előzetesen csak egy nappal is megnézi, játéka alkalmasnak találja. Az isteni gondviselés kedvezett az ilyen mostoha adottságokkal küzdő csapatoknak, mint amilyenek a zomboriak is; az eső megállt már csütörtökön éjjel, azóta ezen a rozoga pályán is lehetett volna tatarozni valamit, a vizet azonban feltétlenül le kellett volna vezetni. Mert csak egy percre próbáljunk megint játékosok lenni az ilyen pályán és ebben az egyetlen percben rohanjunk bele abba a hatalmas tócsába, amelyet a két mérkőzés 44 játékosa 3 óra alatt sem tudott szétrugni, azt hiszem, abban a pillanatban lehülne minden sportvágyunk és kedvünk, azután márcsak lézengenénk a csöpögő ruhánkban ide-oda és kizárólag arra ügyelnénk, hogy a balatont elkerüljük. Így volt ez vasárnap a fiukkal is, jó-néhányan áldozatai lettek a tengerszemeknek és azután már nem is lehetett teljes erőbedobást kívánni tőlük. Félgózzal pedig má már nemigen lehet mérkőzést nyerni.

A megoldása pedig mily csekély: egyetlen embernek kellett volna néhány órás munkáját megfizetni, aki szombaton egy hatalmas seprővel eltakaríthatta volna a vizet, azután néhány taliga föld a mélyedésekbe és meg lehetett volna menteni a zombori sportteknétyt, de talán a két pontot is.

Vasárnapra előmérkőzést is hirdettek, sőt meg is tartották. De milyen körülmények között?

A II. osztályu bajnoki mérkőzést a vidékről idevárando csapat lemondta, erre pótműsorról kellett gondoskodni. A MÁV vállalkozott a hézagpótlásra, néhány próbajátékossal összevegyítve 12 órakor megjelent a pályán, amikor a vendéglátó ZSE II-nek híre-hamva sem volt még. Közel 30 perces fagyoskodás után megjelent az ellenfél, amikor meg orvós van volt és a rendőrség — nagyon helyesen — orvos nélkül a labdába sem engedett rugni. Az orvosszerzés Zomborban nem is olyan könnyű feladat, ez jónéhányszor már tapasztaltuk és erre a köztudatra vasárnap sem érkezett cáfolat. Majd egy óra mulva jelent meg az orvos és a déli kezdésre hirdetett mérkőzés félkettőkor megindulhatott. A fiuk, a nézők persze fáztak, dideregtek, kizárólag sportrajongásból. Hogy ezért ki a felelős, egy játékost sem érdekel, azonban vagyunk egy néhányan, akiket érdekelne márcsak azért is, hogy egyik-másik játékos betegágyánál tudjunk kire gondolni.

Ugy szép a történet, ha kerek. Talán emlékezünk meg a játékozatról is. Amikorra előkerült az orvos, elveszett az erre az időre a szövetségtől a zombori pályára kivezényal játékozatról. Hová tűnhetett el a meghatározott működése idején, senki sem tudja. Talán még a szövetség sem.

Ki a legnépszerűbb bácskai játékos?

A játékos neve .....
Melyik csapatban játszik: .....

1943. évben 80.000 tenyészállatot és tenyészbaromfit oszt ki a földművelésügyi kormány

A háború az állattenyésztéssel szemben rendkívüli követelményeket támaszt, amelyek nemzetgazdasági, valamint közellátási és honvédelmi szempontokból egyaránt fontos feladattá teszik az állattenyésztés teljesítőképességének fokozását. Erre a célra közel 20 millió pengőt sikerült biztosítani, ezenfelül rendelkezésre áll 13 millió pengő forgótőkehitel. Az állattenyésztés fejlesztése terén igen nagy jelentősége van a kedvezményes állami tenyészállatkiosztási akciónak, a népies állattenyésztés széleskörű megszervezésének és annak, hogy az állattenyésztés kereteit a háborús évek alatt is feltétlenül átmentsük és a minőségi színvonalat még tovább

emeljük. A kormány körülbelül 80.000 drb. tenyészállatot (szarvasmarha, sertés és juh), továbbá igen nagyszámú nemesített tenyészbaromfi kedvezményes feltételek mellett történő kiosztását vette tervbe, amely nemcsak a minőségi színvonal emelését szolgálja, hanem lehetővé teszi a gyenge minőségű tenyészanyag gyorsabb ütemben való kifejlesztését is.

Az okszerű tenyésztés és az utódok helyes felnevelése érdekében egyidejűleg a kormány gondoskodik az állattenyésztő gazdák megszervezéséről is. Az ország egész területén ellenőrzött állattenyésztő községek és ellenőrzött állattenyésztő mintaközségek szervezése folyik.

Mire használják a csonthéjas gyümölcsök magjait?

A közelmúlt napokban két rendelet is jelent meg, mely a termelőket és a közönséget felhívja, hogy a 25 kg-on felül dió, barack és szilvamághéjat szolgáltatásuk be az ipartermékértékesítő rt.-nak. Kevesen tudják milyen célra van szükség a dióhéjra, a barack- és a szilvamag héjára, mit eddig vagy eltűntek, vagy inkább eldobtak. Illetékes helyen ennek a gyűjtési akciónak a szükségességét a következőkkel indokolták meg:

— A csonthéjú gyümölcsök maghéjára a háború idején nagy szükség van a mérgezőgázok elleni védekezés terén. Ugyanis

a gázálcok szűrőbetétjében levő ugynevezett aktív szén gyártják a maghéjból. Eddig az aktív szén gyártására a dió héját használták fel, de ez egyedül nem elegendő. Ezért van szükség a többi csonthéjas gyümölcs, így a barack és a szilva maghéjára is. Az aktív szén gyártása ipari titok, de annyit mindenki tudhat róla, hogy a magvak héját elszénesítik és préseléssel, sajtolással készítik a gázálcok számára a gázszűrő aktív szénbetétét. A csonthéjas gyümölcsök magjának felajánlása tehát a legszorosabban vett hazafias kötelesség.

Magányos ház a domboldalon

A Délvidék regénye

(28)

A kérdés az volt, hogy a nyomok Lee Cowdin láától származtak-e vagy másnak a lábától? Menő és jövő nyomok voltak. Weir hamarosan megállapította, hogy a jövők több helyen reányomódtak azokra, melyek menetirányban voltak. Következésképpen nem Lee Cowdin lábától eredhettek.

Látogató járt a Cowdin-házban, aki azután visszajött... egy fehér ember, kinek jobb lábán hiányzott a kisujja, és pedig sietősebben jött visszafelé, mint ahogy ment, sőt a nyomok közötti távolságból arra lehetett következtetni, hogy szaladva jött vissza. Weir szíve hangosabban dobogott. Úgy érezte, hogy a titok küszöbén áll.

A felfelé vezető ösvény száraz volt, de itt ott a puhább talaj megőrizte a nyomokat. Weir felismerte a saját lábnyomait, de mellettük más, cipőtalpas nyomokat is látott. Nyilvánvaló volt, hogy az ismeretlen látogató a domb alján felhúzta a cipőt. Weir gondosan összevetette a különböző nyomokat.

Leila közlése alapján nem került nagy fáradságába, hogy megtalálja a helyet, ahova Lee Cowdin gyilkosa bevonszolta és ahonnan a leány kivonszolta a holttestet. Weir vagy félucatszor kutatta át az onnan az ösvényig terjedő szakaszt és eredményként egy zöldszínű, félhüvelyk átmérőjű csontgombot talált. Inggombnak látszott. Nem Lee Cowdin ingeről szabadott le,

mert rajta kék ing volt, fehér gombokkal. Weir zsebreavágta a zsákmányt. A láncnak eljutott már a második szeméhez.

Leült egy ledőlő fatörzsre és megpróbálta sorra venni, mi történhetett ezen a helyen szombatnult egy hete. Egy harmadik pár cipő, kitiport fércipő nyomai vezettek idáig a dombról lefelé és nem folytatódott se tovább, se vízszafelé. Nyilván Lee Cowdin cipőjétől származtak. És az az ember is, aki előbb meztláb volt, azután cipőt húzott, csak idáig jött és nem ment tovább, hanem visszafordult.

Lee Cowdin bizonyára itt lelta halálát. Lehet, hogy itt feküdt lesben, várva valakire. Hogy miért éppen itt? Az ösvény ezen a helyen elkanyarodott és ez megadja a magyarázatot. Innen látható az ösvényre a nélkül, hogy őt is láthatták volna.

Weir mögéje került a fatörzsnek, amelyen ült. Ha valaki idefeküdt és innen lesett, éppen odalátott az ösvény kanyarulójára. Feltéve, hogy Lee rákötött a közeledőre és célt tévesztett, a golyó hova mehetett? Szemben óriási fenyőfa állott. Nemi keresés után Weir megtalált egy golyót a kergében, nyolc láb magasan a töve felett. Weir elmosolyodott, hogy a fizikai tény összevág az okoskodásával. A golyót ott hagyta, ahol volt.

További kutatás nem eredményezett semmit. Weir felment a házhoz. Még nem volt egé-

A jövő évben százmillió pengő áll az ONCSA rendelkezésére

Az 1943. évi állami költségvetés az eddigiekénél is különösebb gondot fordít arra, hogy még a mai nehéz időkben is jelentős összegekkel támogassa a szociális téren felmerült kívánságokat. A belügyi kormányzat költségvetésének legnagyobb tétele az országos Nép- és Családvédelmi Alappal kapcsolatos kiadásokra vonatkozik: a jövő esztendőre erre a célra kerekken 100 millió pengőt irányoztak elő. Az alap rendeltetése ismeretes: a leginkább támaszkodásra szoruló néprétegek gazdasági, erkölcsi és szellemi felemelése útján az életviszonyok javítása és a társadalmi kiegyenlítés elősegítése, továbbá a népesség szaporodásának előmozdítása. Az alap bevétele az állami illetékekből befolyó összeg 27 százaléka, amely a törvény rendelkezése folytán az 1943 évben 46 millió pengőnél kevesebb nem lehet, továbbá a nép- és családvédelmi pótdadó, valamint az esetleges adományok, hagyományok és kamatok.

A spanyol textilpiac újrendezése

A spanyol kormány új rendeletet bocsátott ki, mely szerint a pamutárpiacot alapvetően újrendezik. Az új határozatok központjában a meglévő feldolgozatlan pamutállomány racionálisabb kihasználása, a különböző gyártási típusok korlátozása és az árak maximalizálása áll. A gyártási típusok korlátozása elsősorban a piac legfontosabb használati cikkekkel, — mindt pl. ágynemű, ingek, ruhaszövetek, alsóruha, harisnya stb. — való ellátásának biztosítását célozza. Az eddig érvényes árrendeletek következtében ugyanis az a szokás alakult ki, hogy a gyárak elsősorban drága fantáziaanyagok gyártására specializáltak magukat, mert ez hozta a legnagyobb jövedelmet. Eddig 30.000 különböző fajtájú pamutszövetet állítottak Spanyolországban elő. Az új rendelet ezen a téren radikális beavatkozással a gyártási típusok számát 250-ben állapította meg, s ezenfelül a gyártási programra vonatkozóan is bizonyos utasításokat adott.

szén hat óra és a ház körül nem mozdult semmi. Az ajtó zárva volt és Weir, mint a múltkor, a szélső ablakon át mászott be. A konyhában nem talált semmi jelentőset. Felment az emeletre.

A ház elülső homlokzatán két nagy hálószooba volt, közül egy kisebb. Az egyik nagy hálószooba Leiláé volt, a másik az apjáé. Mint a többi helyiségben, ezekben is alig volt butorzat. Azonban szinte megható volt, mennyire rendben volt minden. Az ágyak bevetve, a padló felsürolva, minden rendberakva.

Weir egyenesen Lee Cowdin asztalához lépett és egy tölténytartót talált. A cimke fakult volta mutatta, hogy már régóta Lee birtokában volt. Hét töltényt hiányzott. Nos, öt töltény ott van a revolverben, egy pedig a fenyőfában. Hova lett a hetedik? Weir egyelőre későbbre halasztotta e kérdés megválaszolását.

Folytatjuk.

Apróhirdetések

Felsőváros 215 számú ház gyümölcsössel, szőlővel 10.000.— pengőért eladó. Bővebbet Rákóczi ut 58. a-2694-f

Öntött-vaskályha csővekkal, fa- és szénfűtésre eladó. Károly utca 3. a-2699

Egy 3-as páncélszekrény eladó. Érdeklődni: Nikolics szállítóirodájában, Zombor. a-2684-1

Telefonszámmunk 2-09.